

системі захисту рослин від шкідливих організмів відрізняється від тактики використання пестицидів. Враховуючи меншу смертність шкідливих видів від фітокомплексонів, порівняно із синтетичними препаратами, їх необхідно використовувати відразу ж при досягненні економічного порогу чисельності шкідливих організмів, як правило, — проти личинок молодших віків.

ВИСНОВКИ

Водні витяжки з тютюну і перцю гіркокого, за поєднання в певному співвідношенні з ріпаковою олією та емульгатором (Фітокомплексон-2п), підвищують ефективність та розширюють спектр дії проти роси борошнистої, кліща павутинного звичайного, попелиці оранжерейної, трипси тютюнового, щитівки м'якої несправжньої, американського білого метелика.

ЛІТЕРАТУРА

1. Васина А.Н. Использование растений диких видов для борьбы с вредителями садовых и овощных культур / А.Н. Васина. — М.: Колос, 1978. — 79 с.
2. Вигера С.М. Фітонцидологія з основами вирощування та застосування фітонцидологічних рослин: Навчальний посібник / С.М. Вигера. — Житомир: Рута, 2009. — 296 с.
3. Методика випробування і застосування пестицидів / С.О. Трибель, Д.Д. Сігарьова, М.П. Секун та ін.; за ред. проф. С.О. Трибеля. — К.: Світ, 2001. — 448 с.
4. Перелік пестицидів і агрохімікатів, дозволених до використання в Україні. — К.: Юнівест медіа, 2010. — 544 с.

**Шейко Я.И.,
Вигера С.М.,
Чумак П.Я.**

**Эффективность фитокомплексонів
проти вредних організмів
растений**

Освещены принципы использования фитокомплексонів проти вредних організмів растений. Доказано, что фи-

токомплексоны эффективны против клещей, тлей, трипсов, белокрылки тепличной, росы мучнистой.

защита растений, вредные организмы, фитонцидный метод защиты растений, фитокомплексоны

**Sheyko Ya.I.,
Vygera S.M.,
Chumak P.Ya.**

Efficiency of phytocomplexons against harmful organisms of plants

The features of the use of phytocomplexons against the complex of harmful organisms of plants are lighted up. It is proven that preparations of phytocomplexons are effective against mites, aphids, thrips, greenhouse whitefly, powdery dew.

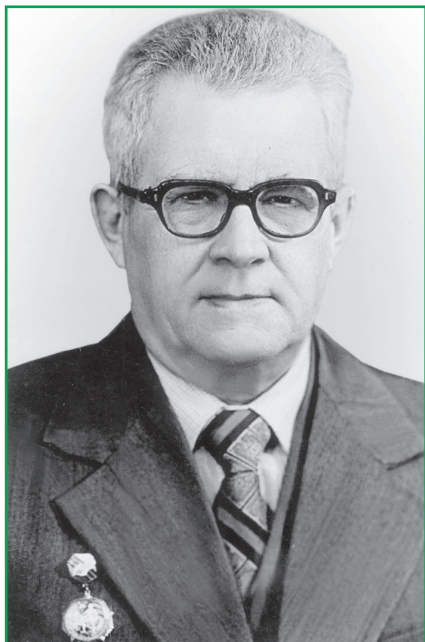
plant protection, harmful organisms, phytocidal method of plant protection, phytocomplexons

Рецензент:

*Рубан М.Б., канд. біол. наук, доцент
Національний університет біоресурсів
і природокористування України*

ВЧЕНИЙ-ЕНТОМОЛОГ, УЧИТЕЛЬ, ФІЛОСОФ

**До 100-річчя від дня народження
професора М.П. Дядечка**

7 грудня за старим і 19 грудня за новим стилем виповнилося 100 років від дня народження відомого в Україні й далеко за її межами талановитого вченого, педагога з великої літери, доктора біологічних

В.П. ФЕДОРЕНКО,

*доктор біологічних наук, професор,
академік НААН України, заслужений
діяч науки і техніки України, президент
Українського ентомологічного
товариства, завідувач кафедри
ентомології імені професора
М.П. Дядечка*

М.М. ПЛИСКА,

*кандидат біологічних наук, доцент
Національний університет біоресурсів і
природокористування України*

наук, професора Миколи Платоновича Дядечка. Понад шість десятиліть свого життя він присвятив улюбленій справі — розвитку ентомологічної науки, зокрема вивченню динаміки чисельності корисних та шкідливих комах в агробіоценозах, розведенню та застосуванню корисної ентомофауни, розробці засад біологічного методу захисту рослин, як екологічної основи підвищення врожайності та якості сільськогосподарських культур.

Народився Микола Платонович в старовинному містечку Путивлі, що на Сумщині, в сім'ї робітника. Після закінчення середньої школи продовжував навчання в Рильському агротехнікумі, який закінчив з відзнакою у 1932 році. З 1932 по 1934 рр. працював вчителем біології та хімії в Буньківській середній школі Путивльського району. Нестримне бажання вчитися й досліджувати привело його на біологічний факультет Сумського педінституту, який він також закінчив з відзнакою, а потім у цьому ж інституті залишився працювати асистентом кафедри зоології. В цей період Микола Платонович займався вивченням ентомофауни Сумщини під керівництвом відомого ентомолога, професора В.Г. Аверіна. У травні 1941 р. опублікував першу наукову статтю «Хижі турини», але розпочалася Велика Вітчизняна війна і Микола Платонович був призваний до лав Червоної Армії.

Після нетривалих курсів у Харківському військово-політичному училищі Микола Платоновича при-

значено заступником командира роти 213 стрілецької дивізії. Брав участь у боях на Воронезькому фронті. З вересня 1945 по листопад 1946 — слухач Вищої офіцерської школи в Оранієнбаумі (м. Ломоносов). В листопаді 1946 року — демобілізований у званні старшого лейтенанта і поступив на роботу в Глухівський пединститут старшим викладачем зоології.

У жовтні 1947 р. Микола Платонович переходить на роботу до Інституту ентомології і фітопатології (нині Інститут захисту рослин НААН України) на посаду молодшого наукового співробітника, а з березня 1953 по березень 1959 року — старший науковий співробітник. З 1956 року Микола Платонович очолює лабораторію біологічних методів боротьби з шкідливими комахами. З 1959 року — завідувач відділом сільськогосподарської ентомології, де очолив всі дослідження щодо колорадського жука та біометоду. Разом з відомим ентомологом, спеціалістом по паразитичних перетинчастокрилим комахам (*Hymenoptera*, *Ichneumonidae*) М.А. Теленгою (1905—1966 рр.) М.П. Дядечко розробляє теоретичні та практичні підходи до використання ентомофагів в регуляції шкідливих комах в агроценозах.

Микола Платонович виконує глибокі дослідження в царині сільськогосподарської ентомології, пише монографію «Кокцинелиди України» (1952), що стала основою його кандидатської дисертації, успішно захищеної у 1952 році. Микола Платонович виконав ряд глибоких досліджень в галузі сільськогосподарської ентомології, які узагальнив у монографії «Трипси, або бахромчастокрилі Європейської частини СРСР» (1964). Ця робота була представлена як докторська дисертація і успішно захищена 29.07.1966 року. Микола Платонович одержав диплом доктора біологічних наук, а 17 липня 1967 року — атестат професора.

З 1968 р. й до останніх днів свого життя наукова, педагогічна й громадська діяльність Миколи Платоновича була пов'язана з Українською сільськогосподарською академією (нині Національний університет біоресурсів і природокористування України). В 1970—1973 рр. М.П. Дядечко очолює фа-

*На фото зліва направо:
В.А. Санін, Ю. Санін, Л. Саніна, С.О. Трибель, Н.П. Дядечко,
А.В. Болотний, Н.М. Березницька*

культет захисту рослин. Автори цих рядків в той час були студентами і з особливою шаною згадують свого декана, його розуміння студентських проблем, готовність завжди прийти на допомогу кожному, вміння працювати з людьми.

У 1974—1987 рр. Микола Платонович Дядечко завідував кафедрою сільськогосподарської та лісової ентомології. Під його вмілим керівництвом колектив кафедри виконував велику наукову роботу з вдосконалення і впровадження біологічного методу захисту сільськогосподарських культур, який в той час використовувався в Україні на площі майже 10 млн га. Проводилась велика робота щодо управління динамікою чисельності шкідливих і корисних комах.

В цей час вчений виконує і велику громадську роботу — він член трьох спеціалізованих рад по захисту дисертацій. Очолюваний ним методичний центр вдосконалення і використання біологічних засобів захисту рослин в Україні здійснював масштабну пропагандистську роботу з впровадження біологічного методу захисту рослин.

«Вчителю, повторися в учнях» — хто з педагогів, та й не тільки їх, не знає цих чудових слів! Вони в повній мірі відносяться і до Миколи Платоновича, який щедро ділився багатими знаннями, з особливою любов'ю рости молодих науковців, виплекавши цілу школу спеціалістів із біологічного захисту рослин.

Під його науковим керівництвом за майже тридцятилітню діяльність

на факультеті одержали путівку в життя понад 200 дипломованих спеціалістів для сільського господарства та науки України і для понад чотирьох десятків країн Азії, Африки, Центральної та Південної Америки. Його школу пройшли 98 аспірантів, у тому числі 33 зарубіжних, які успішно захистили кандидатські дисертації. Під керівництвом М.П. Дядечка також захищено 5 докторських робіт.

Вченим опубліковано понад 300 наукових праць, із яких 5 монографій.

За вагомий внесок у розвиток вітчизняної науки 24 вересня 1998 року Миколі Платоновичу присвоєно високе звання — Заслужений діяч науки і техніки України.

За участь у Великій Вітчизняній війні і доблесну працю Микола Платонович нагороджений вісьмома медалями.

Дядечко Микола Платонович — талановитий вчений, Заслужений діяч науки і техніки України, доктор біологічних наук, професор, людина великої світлої душі — відійшов у вічність в ніч на Різдво Христове 6 січня 2000 року.

29 вересня 2005 року ім'я професора М.П. Дядечка було присвоєне кафедрі ентомології Національного університету біоресурсів і природокористування України.

*Пам'ять про велику людину
житиме у його учнях,
наукових працях, книгах та серцях
всіх, хто його знав і долучився
до його мудрості.*